1882.
Tizenegyedik évfolyam.

TORONTÁL.

14-ik szám.
Csötörtök, aprilis 6-án.

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen:
hetenkint egyszer, csötörtökön.

Szerkesztői iroda:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.

Előfizetési föltételek:
Egész évre . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és **mellékletek** — utóbbiak a kincstári illetékkel együtt 1 ft. 50 krral számitva — minden nyelven fölvétetnek a kiadóhivatalban. Kéretik az igtatási dijakat az igtatmányokkal együtt legfölebb **szerda reggeli 10 óráig** beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések dijai:
a háromhasábos petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskereken, hova az előfizetési pénzek és igtatási dijak küldendők.

Előfizetési felhivás
a
„Torontál“
1882. évi II-dik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni szivesked-jenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjék.

Az előfizetési pénzek egyszerü póstautalványnyal a „Torontál“ kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájába) czimzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . 6 ft. — kr.
Fél évre . . . 3 ft. — kr.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

Nagy-Becskerek, 1882. évi márczius 23-án.

A „Torontál“ kiadóhivatala.

N.-Becskerek, april 6-án.

Torontálmegye hazafias lelkületü németajku honpolgárai körében a leglázasabb forrongás uralkodik. — És ezt a forrongást, a hűséges hazaszeretet leglelkesebb nyilatkozatait Németország szobatudósai, Erdély szász bujtogatói élénk figyelemmel kisérik. Még csak néhány nap és ünnepélyesen fogják kijelenteni ezen derék németeink, hogy őket a legbensőbb kötelék a magyarhoz fűzi, hogy a magyarral egy nemzetet képeznek, hogy a külföldi bujtogatók csábitásai iránt megvetéssel viseltetnek és hogy a magyar nemzet és a magyar haza iránti hűségökben, legélénkebb hazaszeretetökben őket mi sem képes eltántoritani. Ha a páncsovai és temesvári resolutiót azzal támadhatták meg, hogy amazt csak „néhány renegát“, emezt meg hivatalnokok és „polyglott polgári elemek“ alkották meg: ott Csatádon, husvét másodnapján, a leglelkesebb németajku hazafiak roppant tömege egetrázó éljenzés közepette megdönthetlenül fogja tanuságát adni annak, hogy a szeretett haza ezen térein németországi bujtogatásnak, szász csábitásnak absolute helye nincsen. És ha lakozik még ezen emberekben érzék az igazság hatalma, tisztelet a nép fensége iránt, a csatádi nap után akaratjuk ellenére is be fogják vallani, hogy itt nincs már mit bujtogatni, nincsen kit megmenteni és hogy lehet ugyan a gyanakodás átkos magvát elhinteni, de nem ennek gyümölcsét is aratni, nem a németeket lángoló hazaszeretetökben eltántoritani.

A csatádi nap monumentális értékkel bir! Nyilatkozata, **a nép ezrei által megalkotva.** oly nagyszerü, annyira impozáns leend, hogy a bujtogatásnak mindenkorra utját fogja szegni, meg fogja győzni Németország tudósait arról, hogy hasztalan törekedtek megingatni németajku honfitársaink magyar érzületét, hasztalan azok jeles hazafiságát, igazi magyar honpolgári erényeit, és hogy a magyar nemzet ellen emelt vádjuk aljas, alaptalan rágalomnál nem volt egyéb; meg fogja győzni, hogy hasztalan dobálták az egyenetlenség üszkét az igazi testvéri szeretet köteléke által „egybefüzött“, egy nemzetet képező elemek közé, és hogy mint eddig, ugy ezentul is ott fogják találni egymás mellett a közös haza, a közös egyenjoguság és a közös szabadság megvédésében magyart és németet egyaránt; a csatádi nap ragyogó fensége meg fogja győzni Németországot, hogy itt, ezen magyar haza áldott térein, árulásra, hitszegésre kész nyomoru gyarmatosai nincsenek! Ezek ugyan a szabadság és jólét éltető hatása alatt teljesen megfelejtkeztek már németországi hazájukban egykor szenvedett kinzásaikról, az ottan elviselt nyomorról; de nem is volt még módjukban megtanulhatni a magyar iránti gyülöletet, az árulás tanait és a testvérgyilkosság undok mesterségét. Meg fogják hallani ellenеink ott Csatádon, a halhatatlan Lenau születés helyén, hogy ezen elcsábitani törekedett németek mint harsogtatják, hogy: „magyar a mi érzületünk, magyar a mi hazánk, magyar a szivünk, magyar és szent a föld, mely táplál; csak nyelvünk, ez — német!“

És ez sem rajtuk mult!

Ha nem tudják ezek a németországi bölcsek elháritani tőlünk az elemi csapások végtelen láncolatát; ha képtelenek utját állani a legdusabb virányokat elpusztitó belvizek árjának; ha nem óvhatnak meg a szárazság, meg a tulságos esőzések romboló hatásától: röpiratikkal, bujtogató leveleikkel soha se zaklassák ezt a népet, mely szózataikból meg nem él, vigasztalásukra csakugyan nem szorul és bujtogatásukat a más ország, szabad polgárainak ügyébe való arczátlan beavatkozásnál egyébnek nem tartja.

És ezért tanusitják németajku honfitársaink ezt a roppant lelkesedést, ez oka a körükben uralkodó forrongásnak, ezen meggyőződés kiséri tömegeiket Csatádra és ez fogja vezérelni az ezrek jelenlétében kihirdetendő resolutió megalkotásában.

Ez a mozgalom pedig mindinkább nagyobb mérveket ölt. Huszonöt község, köztük több népes és tekintélyes mezőváros, egyesült azon czélból, hogy roppant népgyülést alkossanak Csatád vendégszerető mezővárosában. Megalkották az egyes községekben működő rendezőbizottságokat és a mult hó 29-én Csatádon megtartott értekezleten a 200 tagból álló „Haupt-Actions-Comité“-t, melynek elnökéül a csombolyai polgári iskola igazgatóját, Leitich Antalt, jegyzőnek pedig Ehardt Imrét választották meg. Ezen nagy bizottság vezeti a roppant mozgalom összes ügyeit.

Husvét másodnapján pedig, délutáni 1—2 óra közt bevonulnak a tömegek Csatád mezővárosába. Csatád lelkes polgárságának vendégszeretetét ismerik megyeszerte. Nem egy nagy gyülésnek volt ez már szinhelye. Ez alkalommal is zenével, mozsárlövésekkel fogadja rendező bizottsága által az érkezőket, kik nemzeti lobogókkal, zenével, élükön az egyes községek lövész- és tüzoltó-csapatjaival tömegesen fognak felvonulni Csatád tágas piaczán.

Ott, a városháza előtt, a magyarok istenének szabad ege alatt, fogják kihirdetni imaszerü, a hazafias áhitat tüze által hatalmas tényezőre ébresztett resolutiójukat!

Hasztalan bujtogatnak ezen hazafias németek körében a röp- és gunyiratok ezrei által; hasztalan bántalmazzák hetek óta a mozgalom rendezőit: törekvésök és minden tervök dugába dőlt.

A mozgalom jelen állásában ennek már a reánk zuduló röpiratok nem árthatnak, és ha a roppant mérvben inscenirozott népgyülés fényét még némileg elhomályositani, a lelkes öröm árját megkeseriteni lehetne, történhetnék ez csak is az „intelligentia“ az olyan részénél észlelhető vétkes közöny által, mely elbizott jólétében „még az Istennel sem törődik,“ és vesztére a magyar szabadelvüség fényes hirnevének, mint a régen sirba szállott rendi szellem, a föld szinén elmarodozott törpéi mit sem gondolnak a nemzet beléletében nyilvánuló nagy fontosságu mozzanataival, méltóságuk alólinak tekintik azt, hogy bár csak ünnepélyes alkalmaknál is a nép jobb rétegeivel érintkezzenek.

Emeli ellenben a hazafi keblét azon tegnap beérkezett örömhir, hogy Nagy-Kikindán Koos István ügyvéd úr kezdeményezése folytán magyar és németajku polgárok által kiállitott és számos aláirással megerösitett „manifesztumot“ fog a csatádi gyülésen egy n.-kikindai küldöttség az elnökségnek átnyujtani.

TÁRCZA.

Költő és bankár.

Minthogy a bor kitünő, a konyha izletes, a társaság válogatott volt, vendégben hiányt nem szenvedett az Agnado párisi bankár estélye. Csakhogy a gazdag úr kis palotájának nemcsak vendégszerető ebédje, pompás salonja és ritka képtára volt Rubensekkel és Murillokkal, de ott volt a bankház irodaja is, s a vendégek, midőn az ebéd és társalgás élvezetének átadták magukat, hallhatták a pénzes zacskók csörgését, ami az épület másik részéből hangzott elő. A csábitó csöngés okvetlenül idézett elő bizonyos gondolatokat. Azt nem tudjuk, vajjon foglalkozott-e velök Balzac és Briffaut, de Merlének ugyancsak jártak a fejében, s egyik napon, jól megválasztva az alkalmas pillanatot, rábirta a házi gazdát, hogy számára a pénztárnál hitelt nyissanak.

A hitel meg lőn adva, s Merle igénybe vevé azt: 3000 frankot fizettetett ki magának.

Az olyan jól rendezett üzletben, minő az Agnadoé volt, természetesen nem kölcsönözhettek pénzt minden biztositék nélkül. Igy a pénztárnoknak gondja volt rá az összeg kiszolgáltatásánál, hogy Merle arról nyugtatványt állitson ki. S minthogy az ilyen irat idő meghatározása nélkül el nem lehet, ki kellett rá tenni a visszafizetés évét, hónapját és napját. Különben pedig nem szoritották meg a lejárat határidejét. Midőn az üzlet meg volt kötve, nyugodtan, elégült szivvel ment haza.

A lejárat napjáig Merle egyetlen egyszer sem mulasztotta el az Agnado-hotelt meglátogatni, s a csütörtöki ebédekről sohasem hiányzott. Őt mindig a legszivesebben fogadták, s kedélye vidám, élczes volt. Adóssága aggódóvá nem tette, minthogy még mindig volt ideje. Különben sem volt olyan természete, hogy időnek előtte elrontsa a jó kedvét.

Közben pedig elérkezett a lejárat napja, s a nyugtatványt előmutatták neki. Ő nem fizetett. De honnan fizethetett volna? Hallgatott tehát, s azt hitte, hogy a nyugtól majd csak megszabadul valahogyan.

Egyáltalán nem; két nappal később megjelent nála egy törvényszéki szolga; azután jött a törvényszéki fölszólitás, hogy ennyi és ennyi frankot, és ennyi centimeot megfizessen. A dolog kezdett komolylyá válni. Szegény Merle jó ideje ismerte már az ilyen ügyek rendes lefolyását: megidézés, itélet, foglalás, s aztán... a háttérben a clichyi fogság.

Egy pillanatra az jutott eszébe, hogy irni fog hitelezőjének és halasztási időt kér; de az nagyon keveset használt volna, mert a fizetés lehetetlensége csakhamar beállott volna ujra. Merlében megvolt az a büszkeség, mely tulajdona a művelt embernek... és a koldusnak. Fölázitá őt az, hogy egy kérésig lealázza magát. Talán kiváncsi is volt arra, hogy vele, a bankár asztaltársával és barátjával szemben meddig fognak menni? S tényleg elmentek addig, amig csak lehetséges volt; idézés, itélet, foglalás mind megtörtént. Végre a szép napok egyikén két végrehajtó ajtaja elé állott, hogy őt a kimenetelben megakadályozza.

Többé az önámitás lehetséges nem volt. A maecenás végre is a pénz embere volt, s jogainak érvényt akart szerezni teljes mértékükben.

Abban az időben a törvény megengedte, hogy az adóssal a nap feljötte és lemenése között ugy bánjanak mint fogolylyal. Éjjel eltávozhatott hazulról szabadon, de csak ha törvényes határidő alatt hazatért.

Merle tehát arra volt kárhoztatva, hogy lakásában maradjon mint fogoly, s csak gázvilágitásnál szibatott egy kis friss levegőt, s belehelt némi mozgást.

Nagyon könnyen elképzelhető, hogy Merle a nemfizetés pillanatától kezdve az Agnado-hotelben többé meg nem jelent, s a csütörtöki ebédeken ezentul látható nem volt. S emiatt igazi mérgelődést érzett szivtelen hitelezője ellen, és most még inkább el volt határozva, mint valaha: semminemü módon meg nem engesztelni a bankárt.

Igy telt el egy hét. Merle tökéletes éjszaki denevérré lett, s nagy gondja volt arra, hogy napfölkelte előtt ismét otthon legyen.

Egyik reggelen a szerencsétlen vaudevillista elfeledkezett magáról. Honnan jött, és hol töltötte az éjet? Ahoz senkinek sem volt semmi köze. De valószinüleg fontos ok miatt maradt ki, mert mikorra haza érkezett a két őr már ott állott ört ajtaja előtt.

Mielőtt kisérletet tehetett volna a menekülésre, rárohantak és galléron csipték.

— A törvény nevében... Kövessen bennünket.

— Uraim! uraim! kiálta Merle védekezve. Önöknek nincs igazuk. Most még csak hat óra van, s a nap még nem kelt fel.

— Már félkilenczre van, felelt egyik őr, s ön az, aki későn kelt föl.

Merle megnézte óráját, csakugyan ugy volt. Minthogy pedig semmi ujabb botrányt előidézni nem akart, s belátta az ellenszegülés hasztalanságát, átadta magát végrehajtóinak.

De azért udvariasan bántak vele. Azt ugyan nem engedték meg neki, hogy haza menjen családja értesitésére, vagy hogy ruhát cseréljen, de egyik őr hozott bérkocsit. A fogoly helyet foglalt, a két őr közre fogta őt, aztán gyors vágtatásban elhajtattak.

Nem mondhatnók meg, hogy Merle milyen szinünek látta a világot, de rózsás nem volt, az bizonyos. Észrevehette volna ugyan, hogy a kocsi nem hajt a legrövidebb uton, mely a clichyi adósok börtönébe vezet. Meg volt azonban győződve arról, hogy ha kerülőn is, de azért oda fog jutni, s azért nem törődött vele; s egyszerre a kocsi bekanyarodott egy hosszu fasorba, mely egyenest az Agnado-hotelbe vezetett.

Merle mintha mély álomból rezzent volna föl. —

— Hol vagyunk? kérdé csodálkozó megütközéssel.

— Ön láthatja jól, feleltek neki.

— Bizonyos formálitásokat kell teljesitenünk, s mi engedelmeskedünk parancsainknak,

Merle megsemmisült. Minő megalázás! Bizonyára meg kellett jelennie hitelezője előtt, hogy végig hallgassa szemrehányásait és sértegető szavait. Mit fog felelhetni? Hogy viselje majd magát? A veriték kiverte homlokát, ha rágondolt. Százszor szivesebben hagyta volna meglánczoltatni kezeit, lábait, Clichy börtönében, — ha Clichynek börtöne és lánczai lettek volna, — mint hogy most az Agnado-palotában megjelenjék, melyben egykor olyan ragyogó szerepet játszott.

Mig ez aggodalmakat átszenvedte, a kocsi megállott a hotel följárója előtt. Az örök egyike előrement bizonyos értesüléseket szerezni. Nehány pillanat mulva visszatért, s halkan beszélgetett társával. Merlének ki kellett szállnia, keresztülment az előcsarnokon, föl a széles márványlépcsökön olyan helyiségbe, melyet eddig nem ösmert. Ott az örök fölszólitották, hogy foglaljon helyet, mig ők nehány lépésnyire figyeltek mozdulataira, s egyikük azt mondá:

— Legyen türelemmel, majd szólni fognak önnek, ha elérkezett az ideje.

Merle nem tehetett okosabbat és várt.

Hosszu, nagyon hosszu idő folyt le, a mi több órának tetszett a „Ci devant jeune homme“ szerzője előtt. Elkeseredése elérte a legmagasabb fokot. Hát nem volt-e ez betetőzése megszégyenitésének? Végre azt kérdezte őrei egyikétől, hogy vajjon nem mennek-e el innen mihamarább?

— Ön olyan nagyon siet? felelt az egyik. Itt csak kellemesebb lenni, mint ott alant, s önnek lesz elég ideje meg is győződni.

Aztán megint elkezdett társával suttogni és nevetgélni.

* * *

A délelőtti órák a várakozásban folytak le. Az udvarról nagy lárma hallatszott föl, kocsik robogása, a házból mindenfelülről jókedvü nevetés. A boldogtalan vaudevillista magánkivül volt. Föltette magában, hogy a kegyetlen gazdagot, mihelyt elébe kerül, azzal fogja megtámadni. „Qousque tandem, Catilina?“ Mig ő azzal foglalatoskodott, hogy szavait készité elő a nehéz pillanatra, fölnyilik a benső ajtó, s egy szolga tiszteletteljesen, de némi gunyos árnyalással kéri „Merle urat“, hogy várják.

E szolgát Merle nagyon jól ösmerte.

Ő volt Comtois, az Agnado-maître d'hotelje, széles vörös arczczal, fehér nyakkendővel, tág frakkjában, lakkos czipőiben. Máskor tegezni szokta őt az ancien régime rendszere szerint, s találkozóban sohasem mulasztotta el hozzá egy barátságos szót szólani; de ezuttal ugy

A csaád i népgyülés központi végrehajtó bizottságának felhivása.

Torontálmegye németajku hazafias polgáraihoz!

Az „Allgemeiner deutscher Schulverein“ vezetői a magyarországi németek jogait és állampolgári viszonyait illetőleg, lelkiismeretlen roszakarat által nyilvánvalóan félrevezettetve, egész Németországot felriaszták és felhivták, hogy az ellenséges nemzet által elnyomott magyarországi németeknek védelmet és segélyt nyujtson.

A német nemzet legnagyobb része csak kevéssé ismeri Magyarország németajkú lakosságának sorsát és csaknem teljesen tájékozattlan azok jogviszonyai iránt uj és oly drága hazájukban.

A „Deutscher Schulverein“ tehát könnyen terjeszthette Németország távol vidékein azon tévhitet, hogy Magyarország németajku polgárai csak gyötrött szolgái a barbár magyaroknak, jogaiktól megfosztott, védtelen rabszolgái az oly dicső és dús országnak, kik nyelvüktől és iskoláiktól a legdurvább módon megfosztva, lelkiismereti és vallásszabadságukban veszélyeztetve vannak.

E hazában vendégszerető szivvel fogadtatva, annak legdusabb virányain letelepedve, mi, egykor szegény idegenek, a szabad Magyarország ezredéves, imádott alkotmányának védelme alatt megizmosodtunk, annak szabad és egyenjogu polgárai lettünk, kik a magyarokkal testvérileg egyesülve, egyaránt osztoztunk a jó és balsors örömeiben és szenvedéseiben.

Drága magyar hazánk iránti igaz, törhetlen szeretet lelkesitett bennünket mindazon harcsokban, melyeket a magyar hadak soraiban a jog és szabadságért vivtunk; rendithetlen hüség és lángoló ragaszkodás kötött bennünket mindenkor össze a nemes testvérnemzettel: a közös ügyért, a közös jogért és a közös szabadságért kiontott vérből eredt azon feloldhatlan szent frigy, melyet a szándékosan tévutra vezetett külföldiek ármányai sohasem lesznek képesek felbontani.

Torontál hazafias polgárai!

Legszentebb kötelességünkké vált ama külföldi egylet izgatásai ellen határozottan fellépni.

Az igazság érzete, a magyar nemzet méltósága iránti tisztelet ösztönöz minket annak erélyes kijelentésére, hogy mi nem vagyunk az állam lenyügzött rabszolgái, a magyar faj helotái, nem az ország sanyargatott koldusai; annak kijelentésére, hogy nyelvünk, egyházunk és iskoláink itt, drága magyar hazánkban szabadon és akadálytalanul fejlődhetnek, hogy mi, mint egy szabad államnak a magyarokkal egyenjogú szabad polgárai, külföldi egyletek hivatlan beavatkozását hazánk belügyeibe határozottan visszautasitjuk és hogy a kilátásba helyezett segitségre „a magyarok zsarnoki elnyomása ellen“ — mert ezen elnyomás teljességgel nem létezik — szükségünk nincs.

A szabad polgár joga, a sértett igazság méltósága parancsolja, hogy ezen illetéktelen beavatkozást Magyarország államügyeibe és a magyar nemzet ellen szórt rosszakaratú rágalmakat a leghatározottabban visszautasitsuk és minden, a veszthozó egyenetlenség csiráját magában rejtő segélyt, perhorrescáljunk.

Teljesen ismerve Torontálmegye németajku lakosságának kipróbált hazafias érzületét, az alólirott központi végrehajtó bizottság elhatározta megyénk németajkú magyar polgárait egy, a vendégszerető Csatád községében, az ünnepelt német költő, Lenau Miklós születés helyén, folyó évi április hó 10-én d. u. két órakor tartandó népgyülésre ezennel tisztelettel meghivni, hogy ott a békezavaróknak teljes erővel odakiáltsuk, hogy a „Deutscher Schulverein“ támaszára nem szorultunk, s hogy mi a külföldi idegen egyletek felesleges és általunk nem keresett segélyéről magyar testvéreink ellen, nemcsak ünnepélyesen lemondunk, de azt a leghatározattabban visszautasitjuk és hogy mi mint a közös szabad hazának egyenjogú szabad polgárai, a magyarokkal testvéries egyetértésben továbbra is törhetlen hüséggel ragaszkodunk drága hazánkhoz és Magyarországnak mindenkor hü fiai akarunk maradni.

Polgártársak!

Ti ismeritek hazafiui kötelességteket! Ti teljes tudatában vagytok annak, hogy mivel tartoztok e dicső hazának, melynek szabad és jellemteljes polgárai vagytok, hogy mivel tartoztok testvéreiteknek, a nemes magyar nemzetnek és a sértett igazságnak!

Jelenjetek meg minél tömegessebben április hó 10-én Csatádon és bizonyitsátok be mindazoknak, kik tudni akarják, hogy e drága magyar haza iránti ragaszkodás és a magyar nemzet iránti szeretet bennetek semmiféle idegen ármány által meg nem rendithető.

Csatádon, 1882. évi márczius hó 29-én.

Leitich Antal.	Heim Antal.
Schmidt Nándor.	Neurohr József.
Mohaupt Mihály.	Holz György.
Bieber Károly.	Bohn Károly.
Ferch József.	Teffert Káspár.
Marschall János.	Engels Miklós.
Seiler László.	Hoffmann József.
Kremm József.	Berwanger Henrik.
Becker János Dr.	Gockler Antal.
Klug Péter.	Schnur Lipót.
Wagner Ferdinand.	Schmidt Antal.
Werner Pál.	Ackermann M.
Burian Miklós.	Mauzetter János.
Delbl Ferdinand.	Fritz Mihály.
Oppelz Péter.	Rektenwald Mihály.
Schneider Márton.	Schütz Miklós.
Stein József.	Tutsch János.
Anton György.	Fulda Alajos.
Endres Jakab.	Löffler Jakab.
Thierjung Péter.	Gregus László.
Wilhelm Adam.	Waltner Mihály.
Vollmann János.	Klein Kristóf.
Müller János.	Anton Péter.
Divo Mihály.	Klein Mihály.
Wagner Konrád.	Löffler Béla.
Gockler Ferencz.	Kafka József.
Schwarz József.	Polen Péter.
Buresch Miklós.	Fuchs János.
Michels Mihály.	Leblang Fülöp.
Augustin Péter.	Unterreiner János.
Strunk Miklós.	Jakobi Henrik.
Marx Tamás.	Fischer Géza.
Stoffel János.	Ankner József.
Uri Péter.	Neurohr József.
Ehardt Imre.	Bauer Jakab.
Gehl Mátyás.	Metschang Antal.
Schütz Péter.	Unterreiner Jakab.
Schilling Péter.	Killinge József.
Vogel Miklós.	Hoffmann János.
Tix Vendel.	Basel Elek.
Thor János.	Korek Ernő.
Leitenbohr József.	Kron Pál.
Kalty Miklós.	Kraus N.
Divo György Henrik.	Neuhold János.
Bieber Miklós.	Ollinger Mátyás.
Eisel Antal.	Eisenhoffer M.
Bosch József.	Bartl Ferencz.
Reiter Péter.	Hirsch János.
Frank János.	Schira Jakab.
Mersch Krisztián.	Bäcker Péter.

A nagy-kikindai Ueberland-földek kérdésének megoldása.

A nagy-kikindai ugynevezett Ueberland-földek tulajdonjogának megszerzése több mint félszázad óta foglalkoztatta az illető 10 község lakosságát. Köztudomás szerint ezen földeket és a kir. kisebb haszonvételeket a n.-kikindai kerület lakossága boldog emlékü Mária Terézia királyunk 1774. évben kelt privilegiumánál fogva, melyet I. Ferencz király 1817. évben kelt szabadalomlevelével megerősitett — birtokolta, bizonyos évi általány fizetése mellett, melynek összege egy 10 évről 10 évre kötött béráltalányi szerződésben lett meghatározva és melynek utolsója 1857-ik évben lejárt és azon idő óta hallgatva meghosszabbittatott.

Nem kivánunk azon jogi kérdésekkel foglalkozni, melyek a két privilegiumnak és a különböző időkben kötött aversionalis szerződéseknek egymásnak ellentmondó pontjaiból keletkeztek és csakis azon ellentétet kivánjuk constatálni, mely a mondott földek tulajdonjogának kérdésében a kincstár és a kerületi lakosság között fenállott, a kincstár ezen nagy részben ő reá — de a községek tulajdonigényeinek feljegyzése mellett — telekkönyvezett földeket tulajdonának és a kerülettel fennálló jogviszonyt haszonbérletnek, a kerületi lakosság pedig a mondott földeket az urbéri nyilt parancs alapján megválthatóknak tekintvén; a kincstár tehát a földeket eladni akarta és 7 millió vételárt kért, mig a kerületi lakosság azokat megváltani kivánta és 2 milliót ajánlott.

A kerület közönsége fél század óta minden utat és módot megkisértett ezen kérdésnek békés utoni megoldására, számtalan küldöttségek menesztettek Bécsbe és Budára melyeknek uti költségei nagy összegeket vettek igénybe, királyi biztosok lettek a kérdés megoldása czéljából kiküldve, de mindez eredményre nem vezetett mig végre Kerkápolyi ministersége alatt a kincstár az urbéri rendezési pert megkezdette a kerület ellen, ekkor a kerületi képviselet ujból felvette az alkudozások fonalát, de még mielőtt eredményes lépést tehetett volna, az 1876. XXXIII. t. cz. a kerületet megszüntette — azt Torontálmegyébe bekebelezvén.

A kerületi képviseletnek 1876. évben kelt feliratára Széll Kálmán pénzügyminister 1877. évben Torontálmegye főispánjához intézett rendeletében kijelentette, hogy az überlandföldek eladására nézve kész a földek jelenlegi birlalóival alkudozásokba bocsájtkozni és elrendelte, hogy a volt kerületi 10 község überland birlalói által egy 44 tagból álló bizottság választassék, mely maga köréből egy 7 tagu szükebb bizottságot válasszon, mellyel a kincstár megbizottja a földek eladása iránt alkudozand, ez meg is történt 1877. évben és a hetes bizottság ajánlatot is tett a földek megváltására nézve, de ez a kincstár részéről el nem fogadtatott.

Végre gróf Szapáry pénzügyminister úr 1879. évi szeptember havában gróf Bethlen József temesvári államjószágigazgatót küldötte ki az überlandügyben kormánybiztosi minőségben és az ő erélyének és buzgalmának és a kiküldött hetesbizottság belátásának sikerült oly kölcsönös megállapodást létrehozni, mely egyaránt megóvja ugy a kincstár valamint az egyes birtokosok érdekeit, a kormánybiztos és a hetesbizottság között létrejött megállapodás az überlandi 44-es bizottság által is elfogadtatott és egyhangulag jóváhagyatott. Ezen megállapodás szerint a kincstár eladja a n.-kikindai volt kerületi községekben fekvő 109,000 hold überlandföldeket 3,600.000 forint vételáron, a regalékat pedig 800.000 forint vételáron a községeknek, kik ezenkivül az 560.000 forint pauschale hátralékot is megfizetni kötelesek (a pauschale vagy is évi béráltalány hátralék 811.000 frt, de ebből a megye a kerül. alapokból 251,000 frtot köteles fedezni) a kincstár tehát 5,411.000 frt készpénzt kap lefizetve, vagy is az eddigi 84.000 frt jövedelmet hozott földek és regálékért 4,700.000 frt tőkét nyer, és ezenkivül egyszerre készpénzben megkapja a 800.000 frt régi bérhátralékot, a községek és illetve egyes birtokosok elnyerik az überlandföldek tulajdonjogát és a regálékat, és a földeket méltányos áron veszik meg, kerülvén nekik az 1. osztályu szántóföld holdja, tehát a legdrágább 57 frtba, a 6. osztályu vagyis a legolcsóbb 10 frtba, az 1. osztályu rét holdja 22 frtba, a 4. osztályu 10 frtba, az 1. osztályu legelő holdja 15 frtba, a legrosszabb vagyis 4. osztályu 4 forintba.

Tekintettel arra, hogy a kincstár készpénzt követel és pedig egyszerre lefizetve és tekintettel arra, hogy a földek részben a községekre, részben a kincstárra vannak, részben pedig nincsenek is telekkönyvezvea földeket és regálékat a községek veszik meg a kincstártól és kifizetik a magyar jelzálogbanktól nyerendő két kölcsön segélyével, az egyik mely a földek vételárának és bérhátralékának fedezésére szolgál jelzálog levelekben nyujtatik 95% leszámitolva ez 40 év alatt $6^{90}/_{100}$% mellett törlesztetik, a regálék megváltására pedig communalis kölcsönt nyujt a bank 92% árfolyamon 40 év alatt $6^{65}/_{100}$% évi törlesztéssel, és minthogy a bank azt első félévi törlesztési részletet továbbá 1%a taralékalapra levonja és ezenkivül levonatik a kincstár által $^{7}/_{10}$% bekeblezési és $4^{3}/_{10}$% átruházási illeték, az egész mivelet $5\,^{1}/_{2}$ milliót veszen igénybe, melyet a bank a mondott feltételek alatt nyujt a községeknek. A vételár lefizetése után az összes földek a községekre iratnak és ezekről telekkönyvi lejegyzés és a teher átkeblezése mellett az egyes birtokosokra mint egyetemlegesség nélküli egyenes adósokra átiratnak.

Az itt dióhéjban előadottakból kitünik ezen ügynek fontossága és annak áldásos volta a volt kerületi lakosságra, de egyuttal az államra nézve hasznos volta is, mert mig amazok telekkönyvi feltétlen tulajdonjogot nyernek és ezáltal a földek valódi értéket és tulajdonosaik hitelképességet nyernek, az állam egy keveset és azt is inkább csak a papiroson — jövedelmező objectumtól szabadul. A községek ezt be is látják és már is Nagy-Kikinda, Bassahid, Kumánd, Franyova, Tarras örömmel és egyhangulag elfogadták a szerződést és bizalmat szavaztak az önzetlenül fáradozó hetes bizottságnak ezzel adva meg a kiérdemelt választ az ezen kérdés megoldását mindenféle intrikák, gyanusitások és ocsmány hirlapi czikkek által hátráltatni kivánó és a zavarosban halászni szerető elemeknek, melyeknek sehogy sem tetszik, hogy a n.-kikindai kerületi agrarius kérdés, mely nekik 1848. évtől fogva minden mozgalom alkalmával a nép felizgatására kedvező fegyverül szolgált, a napirendről végleg levétetik; de a nép áldani fogja a dicső és kegyelmes fejedelmet, kinek engedélyével ezen vétel létrejött és áldani fogja gróf Szapáry Gyula pénzügyministert, kinek államférfiui bölcsessége megoldásra vezetett egy oly bonyolodott és kényes kérdést, melylyel nem alkotmányos és alkotmányos hivatali elődei sikertelenül foglalkozának. ═

Steinbach Antal, kir. tanfelügyelő úr jelentése Torontálmegye 1881. évi népoktatási viszonyairól.

(Tárgyaltatott a közigazgatási bizottság január 27-én tartott rendkivüli ülésén.)

(Vége)

Van szerencsénk továbbá mély tisztelettel jelenteni, hogy a torontálmegyei tankerületben következő iskolai alapitványok léteznek, melyek eddig a kir. tanfelügyelő ebbeli intézkedése folytán bejelentettek:

1) Lázárföld községében létező 15 frtból álló „Báró Eötvös József“-féle alapitvány, létesittetett a lázárföldi olvasó és dalegylet által, évi tiszta jövedelméből a magyar nelyvben legszebb haladást tett felsőbb osztályu tanuló egy hasznos könyv által jutalmaztatik.

2) Lázárföld községében létező 15 frtból álló „Deák Ferencz“ alapitvány a község által létesitve oly czélból, hogy ennek kamataiból egy hasznos ifjusági könyvvel oly tanuló jutalmaztassék meg, a ki a magyar nyelvben a legszebb haladást képes felmutatni.

3) Német-Szárcsa községben 400 frtból álló, özvegy Buzing Erzsébet szül. Neuhaus, földmivelőnő által alapittatott oly czélból, hogy ennek tiszta jövedelméből szegény, mindamellett szorgalmas és jó magaviseletü gyermekek részint tankönyvek, egyébb tanszerek és ruhanemüekkel láttassanak el.

Bega-Szent-György községében főtiszt. Trencsényi Illés róm. kath. plébános a bega-szent-györgyi községi iskolának 1000 frtból álló alapitványt tett oly czélból, hogy az alapitvány évi jövedelméből a b.-szt.-györgyi községi iskolát látogató oly német ajku tanulók, kik a magyar nyelv tanulásában a legnagyobb szorgalmat és előmenetelt tanusittottak, jutalmazására fordittassék.

5) Ő császári és apost. királyi Felsége I. Ferencz József legkegyelmesebb Urunk és királyunk 50. születésnapja emlékének megörökitése czéljából a nagy-kikindai gör. kel. szerb egyház-iskolai község „Ferencz József“ ösztöndij czimén 6000 frtból álló alapitványt tett három szegény gör. kel. vallásu szerb leány vagy fitanulók segélyezésére, kik egy felsőbb leányintézetet illetve gymnásiumot látogatnak.

6) B.-Komlóson Schiffmann Christ. nyugalmazott uradalmi jószágfelügyelő egy 6000 ftból álló alapitványt tett oly rendeltetéssel, hogy ezen tőke évi kamatjai ösztöndij czimen a bánát-komlósi gör. keleti román esperességi kerületből származó két román ajku gör. kel. vallásu ifjunak adandó, kiknek egyike a theologiai, a másik pedig a tanitói pályára lép. Miután azonban ezen két ösztöndijra annak idején pályázó nem jelentkezett, ugy az alapitó egyelőre négy bánát-komlósi román ajku tanulót részesit alapitványának jövedelméből, kik a jelen tanévben a hód-mező-vásárhelyi gymnasiumban végzik tanulmányaikat.

7) Albel Károly szakulai (volt határőrvidék) községi jegyző 500 frtos iskolai alapitványt tett oly módon, hogy évenkint 50 frtot ád ezen alapitványra mindaddig, mig a tőke az 500 frtot eléri, a tőkének évi kamatai pedig oly szerb tanulók között osztandók ki, kik a magyar nyelvben a legszebb haladást képesek felmutatni.

8) A nagy-szent-miklósi congres. izraelita hitközség ügybuzgó iskolaszék tagjai „Steinbach Antal ösztöndij czimen 100 frtos alapitványt tett, ezen összeget pedig az otthelyi takarékpénztárba gyümölcsöztetőleg 6% kamat mellett helyezte el, oly czélból, hogy ezen évi jövedelem az izraelita iskolát látogató legszegényebb, de a magyar nyelvben legszebb haladást tett tanulónak ösztöndij czimen osztassék ki.

9) 832 frtból álló „Steinbach Antal“-féle alapitványt létesittettek 1881. évben az összes torontálmegyei tanitók oly czélból, hogy ennek évi jövedelméből egy torontálmegyei tanitó fia vagy leánya, ki valamely nyilvános tanitóképezdét látogat segélyeztessék.

Áttérve az iskola beléletére van szerencsénk következőket mély tisztelettel jelenteni.

Általános népnevelési ügyünk fejlesztése, további haladására nézve törvényszerüen kirendelt tényezők egyike a tanitó maga. A tanitó, mint az iskola beléletének lelke, van

---

látszott, mintha észre sem vette volna. Hirtelen mozdulattal állott föl.

— Menjünk. Vezessen ön .... legyen valahára vége.

Az örök elmaradtak minden panasz nélkül, leültek ismét, s Merle, követve a szolgát egy sor szobán, végre kinyilott az utolsó ajtó, s egy hangos szó jelenté:

— Monsieur Merle!

Nehány lépés még, s a fogoly állva maradt, elkáprázottan, szinte szédülve. Az Agnado-hotel éttermében volt, s épen fölszolgálták az ebédet.

Csak most jutott eszébe, hogy csütörtök van.

Sohasem volt az ebéd olyan fényüző. Az asztal ragyogott a sok csillogó pohártól és pompás porczellántól. Az ezüst-asztaldiszek ugy fénylettek, mint megannyi virágcsokor. A szolgák diszegyenruhában jártak alá és föl a szőnyegeken, teljesitve kötelességüket. A szarvasgombák pompás illata összevegyült a rózsák és ibolyák szagával, mig a szomszédos asztalon egész sora állott az aranyos ezüstös dugóju boros üvegeknek.

Merle különben is nagy inyencz volt, most meg épen majd meghalt, olyan éhes volt. Tekintete most nem az asztalon tévedezett, de a vendégeken futott végig. Itt voltak valamennyien, de még nem ültek, mindannyija helye mögött állott, várva az ebéd kezdetére adandó jelt. A háziuron Agnadon kivül, ott volt minden rendes vendég, s velük együtt Balzac és Briffaut is. A szivtelen emberek kaczagtak, midőn barátjuk siralmas arczát megpillanták.

Merle haragja egyszerre lelapult, s most már szeretett volna száz lábnyi mélységben a föld alatt lenni. Minthogy mozdulatlanul állott, s nem tudta mit tegyen vagy mondjon, Agnado jókedvü hangon kiáltott rá:

— Ah, kedves Merlém, ugy látszik erőszakot kell alkalmaznunk, hogy önt láthassuk! Az ördögbe, miért nem jött már három hónapja ebédemre?

— Marquis úr dadogta a vaudevillista, hisz önnek tudnia kell ... azt hiszem, hogy ilyen kinos körülmények között ....

— Ah! ugyan hagyja el! Önben is megvan a szellemes emberek minden hóbortja! .... De most foglaljon helyet, mert az ebéd kihül, s ezek az urak türelmetlenekké válnak.

Agnado leült, és vendégei követték példáját. Merle azt hitte, hogy álmodik; a feje szédült, ingatagul ment az egyetlen üresen maradt helyre — az ő régi helyére és elfoglalta azt. Anélkül, hogy igazán tudná mit tesz, kinyujtotta kezét asztalkendője után, s a Samaczból épitett kis tornyocska alatt megtalálta — pörének iratait, melyek félórával azelőtt még öreinek kezében voltak.

Az első irat ama szerencsétlen adósságlevél volt, háromezer frankról szóló, alsó szélén határozott kézirással e szavak: „Ki van fizetve. Agnado.“

A jelenlevők lopva Merlére pillantottak és nevettek.

— Eh! mondá félhalkan Briffaut, ki mellette ült, irni fogsz egy vigjátékot, amelynek azt a czimet adod: „Reggeli és törvényszéki szolgák.“

— Vagy inkább: „Szarvasgomba és végrehajtó“ vélte Balzac.

Merle igazi világfi volt, s azt most be is bizonyitotta.

Miután nehány pillanat alatt magához tért, jó étvágygyal falatozott, de nem sokat, s a vendégek elismerték, hogy még sohasem volt ily vig és élczes.

Midőn a bankárnak forró köszönetet mondva eltávozott, a konyha előtt kellett elmennie. A nyitott ajtón keresztül látta előbbi őreit egy asztal körül ülni a szolgákkal és kocsisokkal, s javában nevetgélni. Valószinü, hogy nekik sem volt rossz napjuk.

Mikor később Merlét e történetkére emlékezteték, kedélyes mosolylyal mondá:

— Ah! az irónak abban az időben még volt valami értéke!

Agnado, Las Marismus marquis nemrég meghalt, s a Rue Lafitteben lakó pénzkirály, midőn megtudta, hogy az elhunytnak hátrahagyott vagyona husz-harmincz millió, igy kiáltott fel:

— Oh! a szegény Agnado, én gazdagabbnak hittem.

Elie Berthet.

hivatva első sorban a vezetésére bizott növendékek szellemi és testi tehetségeit fokozatosan éleszteni, fejleszteni, azoknak a modern paedagogiai didaktikai sarkelvek alapján oly irányt adni, hogy a tanulók az iskola küszöbét átlépve, az iskolában szerzett a polgári életben okvetlenül szükséges, ma már mindenkire elengedhetlen és a mindennapi életben előforduló ismereteket a többnemü társadalmi viszonyok és körülmények közepette önmaga előnyére felhasználva, érvényesitve, utóvégre hazánknak erkölcsös munkás és hasznos polgárává válhassék.

Tehát nem az iskolának, hanem az életnek tanitani, ez azon nagyfontosságu nevelészeti elvek egyike, mely elvet az iskola beléletének vezetője soha szem előtt nem téveszthet.

És éppen a most érintett többnemü társadalmi visszonyok és körülmények azok, melyek többnemü kötelességeket rónak a társadalom tagjára, főleg azokra, kik a fennálló törvények keretén belül hivatvák, mint az iskolák erős tényezői a nagy társadalomnak hasznos szolgálatokat tenni ugy, hogy végre még az egyeseknek önmaguk iránti tartozásai is a közérdekekre háromoljanak, mert a jól rendezett társadalom sürgeti mindenkinek kitüzött feladatára irányzott munkásságát s minden kitelhető törekvését, hogy öngyarapodás által a közügynek annál nagyobb javára válhassék és igy ernyedetlen munka által ne csak az anyagi értéket szaporitsa, hanem a szellemi tőkét is minél nagyobbra növelje.

Ezen nagyfontosságu elvek által vezéreltetve, mély tisztelettel van szerencsénk jelenteni, hogy megyei tanügyünk érdekében, habár már évek óta sajnos anyagi viszonyok között, — még is mindent megtettük, hogy általános népnevelés ügyünket mindinkább törvényszerüen rendezzük, további fejlődésében előmozditsuk, oly községekben, a hol a kellő tantermek száma, ennélfogva a kellő tanerők száma van, az iskolák belélete szigoruan a fennálló törvények értelmében kezeltetik, az ily iskolákban a tanitási eredmény minden tekintetben általában véve jelesnek mondható.

Általános népoktatás és nevelésügyünk legnagyobb hiányai, intensiv haladásunknak nagy akadályai még mindig a rendetlen iskoláztatás, a szükséges tankönyvek és tanszerek nélkülözése, a törvényesen előirt tantárgyak nem tanitásában, az osztályok törvényellenes beosztása, a szükséges tantermek és tanitók létszámának elégtelensége és végre népünk de a községi birák közönyösségében rejlik, mely hiányok azonban kevés kivétellel nagyobb részt a szerb és román hitfelekezeti iskolákban észlelhető.

A torontálmegyei tankerületben volt a létező összes iskoláknál van alkalmazva és pedig képesitett tanitó 589, nem képesitett 33, összesen 622 tanitó.

Valamint a mult évben ugy ez idő szerint is kötelességünknek tartjuk Excellentiádnak mély tisztelettel tudomására juttatni, miszerint a torontálmegyei tankerületben működő tanitók tulnyomó része a kellő paedagogiai, didactikai képzettséggel felruházva iparkodnak magasztos feladatuknak a fennálló törvények által kirendelt iskolai tényezőkkel jó egyetértésben, valódi hazafias szellemben megoldani, ott pedig, hol az ellenkezőről szereztünk magunknak meggyőződést, avagy a hol a tanitók ellen indokolt panaszok merültek fel, nem késtünk az illetők ellen haladéktalanul a fennálló törvények egész szigorát alkalmazni, miről tanuskodik azon ténykörülmény, hogy jelenleg is két tanitó áll fegyelmi vizsgálat alatt.

Midőn a torontálmegyei tankerület 1880/81. tanévi közoktatásügyi állapotának minden egyes ágazatára vonatkozó részint általunk, részint pedig a kir. tanfelügyelő által tett intézkedések és ezek alapján szerzett tapasztalatainkat jelen évi jelentésünkben bemutattni szerencsénk van, mély tisztelettel bátorkodunk Excellentiádnak tudomására juttatni, miszerint a felsorolt hiányok orvoslása czéljából Steinbach Antal kir. tanfelügyelő által teendő javaslatát a legközelebbi rendes havi ülésünkben fogjuk tárgyalni, hozandó határozataink alapján a kellő intézkedéseket megtenni.

Végre van szerencsénk magyar királyi Ministerelnök úr ő nagyméltósága 1879. évi junius hó 18-án 552. szám alatt kelt magas rendeletéhez képest a torontálmegyei 1880/81. tanévi tanügyi állapotát előtüntető statistikai táblázatot 5/. alatt becsatolva mély tisztelettel előterjeszteni.

N.-Becskereken, 1882. január hó 27-én.

Steinbach Antal,
kir. tanfelügyelő.

Selyemtenyésztésünk ügye.

Ép ugy, mint tavaly az idén is vettük a földm., ipar és kereskedelem ügyi ministerhez intézett azon jelentést, mely selyemtenyésztésünknek az utolsó 2 évben tett örvendetes haladásáról tesz tanuságot. A jelentés három részre oszlik; az első részben foglaltatik az idei termés eredménye, a másodikban azon intézkedésekről van szó, melyek a földm. ministerium részéről a selyemtenyésztés emelése czéljából foganatositattak, a harmadikban pedig azon intézkedések vannak jelezve, melyek ezen iparág fejlesztésére szükségesek, valamint azok, melyeknél fogva a selyemtenyésztés felvirágzása remélhető. A mi az elért eredményt illeti ezen utolsó 2 évben a következők emelhetők ki:

1879-ben volt a gubó termelés 2507 kiló, melyért kifizettetett 2.809 frt 89 kr.; 1880-ban termeltetett 109 községben 1059 termelő által 10.131 k. 71 deka, kifizettetett pedig érte 11.062 frt 66 kr.; 1881-ben termeltetett 423 községben 2976 termelő által 41.537 k. gubó, kifizettetett pedig érte 41.816 frt 72 kr.

A legnagyobb eredményt érte el ezen 2 év alatt Sopron és Bács-Bodroghmegye; Sopron, hol 1880-ban épen nem termeltetett selyemhernyó, 1881-ben 8.085 kiló 60 deka gubót termelt 7.890 frt 63 kr. értékben, továbbá Bácsmegyében, hol 1879-ben alig 400 k. volt a beváltott gubó mennyiség, 1880-ban 1.011 kiló 35 deka gubó termeltetett, 1881-ben pedig 10.445 k. 83 deka, mely 10.461 frt 86 kron váltatott be.

Ezen fényes eredmény Bácskában annak tulajdonitható, hogy a határőrvidék azon részében, mely ezen megyéhez csatoltatott a szederfa meggondozásban részesült, s igy ott a selyemtenyésztés virágzásának mi sem áll utjában. Felette sajnos, hogy hazánkban a szederfa tenyésztése el lett hanyagolva, mert csakis szederfahiány oka annak, hogy ezen iparág a legközelebbi években nem fog ugy fejlődhetni, mint fejlődött az utolsó 2 évben, daczára annak, hogy 1882-ben már is két annyi tenyésztő vállalkozott, mint 1881-ben, tehát mondhatjuk 40-szer annyi, mint 1880-ban.

Hazánk idei gubótermése Olaszhonban adatott el 63.000 frton. Az eladási többlet elég volt azon kiadások fedezésére, melyek részint az intézet felszerelésére, részint pedig az üzlet ily mérvü terjesztésére okvetlenül szükségesek voltak ugy, hogy ez utobbi 2 évben történt haladás eléretett anélkül, hogy az országgyülés által megszavazott összeg tulhaladva lett volna. A föntebb előadott eredmény annál örvendetesebbnek tünik fel, ha meggondoljuk, hogy ezen értékek különben használhetetlen munkaerő felhasználásával, asszonyok és gyermekeknek alkalmazásával termeltettek. Ezen iparág gyakorlása által, minden befektetési tőke nélkül, rövid 3 heti munka után, népünk szegényebb osztálya könnyü módon keresheti meg azon pénzösszeget, melyre oly időszakban — tavasszal — midőn leginkább szorul pénzkeresetre, szüksége van. Hogy mily jó hatással van ezen iparág azon osztályra, mely gyakorlására hivatva van, mely munkáját maga végzi és nem dolgoztat napszámosokkal, mit a selyemtenyésztés ép oly kevéssé tür el, mint a dohány vagy kendertermelés, mutatja azon tény, hogy 1880-ban a tolnamegyei szegény selyemtenyésztőknek minden néven nevezendő adója 820 frt 43 krt tett ki, holott ugyanazon tenyésztők selyemtenyésztésből 2.584 frt 98 krt vettek be.

A jelentés második része azon intézkedésekkel foglalkozik, melyek ezen eredmények elérhetését biztositották. Felemlitendő első sorban a ma már nélkülözhetlen selyemtenyésztési szakoktatás terjesztése. Ez utóbbi években oly betegségek lepték meg a selyemhernyókat, melyek az iparág jövőjét kétessé tették, oly annyira, hogy Franciaországban a productió 3 év alatt 26 millió kilóról 5 millióra csökkent. Ezen betegségek elkerülése egészséges peték előállitása gondosabb és czélszerübb tenyésztés által, illetőleg az ezen müveletekhez szükséges szakismeret terjesztése által érhető el, mire első sorban a néptanitók vannak hivatva.

E tekintetben mindenek előtt meg kell emlékeznünk a vallás és közoktatásügyi ministerium ép oly erélyes, mint hathatós támogatásáról. Ezen ministerium körrendeletek utján nemcsak az egyházi és világi hatóságokat hivta fel ezen ügy támogatására, de felszólitotta a néptanitókat is a selyemtenyésztésre alkalmas vidékeken ezen iparág gyakorlására és ellenőrzésére a népnél. E végből kötelességükké tette az illető præparandiáknak, hogy a selyemtenyésztést komolyan tanitsák, s hogy ezt tehessék saját tárczájából 3 præparandiai tanárt küldött ki Görzbe a selyemtenyésztésben való kiképeztetés czéljából. Továbbá 3 képezdei tanárt küldött ki hasonló czélból a földm. ministerium; egy-egyet saját költségén Dusánszky Nándor pécsi püspök ur és Zsivora György ur; végre Tolnamegye völgységi járás szolgabirája Simoncsics Béla ur lelkes kezdeményezése folytán járásában gyüjtött pénzösszegen egy tanitó küldetett ki fent nevezett czélból Görzbe. Török Pál superintendens ur által körülbocsájtott iven gyüjtendő pénzösszegen szintén egy képezdei tanár lett volna kiküldendő, de ez közbe jött akadályok miatt nem történhetett meg.

A szegszárdi intézetnek a földm. ministerium által egy tanár hivatott Görzből, ki nemcsak a megye különböző vidékein személyesen tartott előadásokat, de megkezdte az okszerü selyempete készitést is Szegszárdon, minek következtében a lefolyt két évben körülbelül 300.000 górcsövi vizsgálat által 80 k. teljesen egészséges pete készült az intézetnél, mely termelés czéljából ingyenesen kiosztatott.

Az ily módon kiképzett szakemberek a lefolyt 2 évben az ország selyemtenyésztési vidékein levő 6 tanitó-képezdében tanitották a selyemtenyésztést. Azon kivül tartattak még 10 helyen 200 hallgató — majdnem kizárólag tanitók — előtt szakelőadások. Az elért eredmény kielégitette a várakozást, mit többi közt az is bizonyit, hogy 133 hallgató kielégitő irásbeli dolgozatot adott be. Megjegyzendő, hogy ezen két évben kizárólag tanitóknak 6.253 frt 21 kr. lett kiosztva selyemtenyésztési kereset gyanánt. Mint emlitettük a selyemtenyésztés terjesztésének egyetlen akadályát a szederrfa-hiány képezi, miért is a földmiv. ministerium legelső teendői közé fölvette e nehézség leküzdését. Történtek is már ez irányban lépések; ugyanis azon 7 megyében, melyben a selyemtenyésztés mindenek előtt meghonositandó u. m.: Bács, Baranya, Fehér, Sopron, Temes, Tolna és Torontál megyében ki lett osztva és elültetve 28.956 drb szederfa, a megyei faiskolákban pedig el lett vetve a ministeriumtól kapott szederfamagból 1.285 l., mely összegből hivatalos jelentések alapján 508 l. kelt ki jól, 313 l. kielégitően, a többi pedig hiányosan. Hogy több szederfa nem lett kiosztva, annak tulajdonitható, hogy több az országban egyáltalában nem volt kapható, és ezen mennyiség egy része is br. Bésán János urnak köszönhető, ki 8.666 darabot, továbbá br. Jeszenszky János urnak, ki szintén 1.200 darabot volt szives az intézetnek ingyenesen felajánlani. (Vége következik.)

HIRHARANG.

* **Torontálmegye közigazgatási bizottsága** a folyó hó 3-án tartott rendes havi ülésén a „Délmagyarországi Lapok“ márczius 31-iki számában „Torontálmegye tanfelügyelőjéhez“ czim alatt megjelent interpelláczió folytán azon tót tanitók kipuhatolása czéljából, a kik a panszlavistikus irányu „Blasznik“ egyforintos tót lap munkatársai és titokban a planszlavismus érdekében dolgoznak, pénzt gyüjtenek, lapokat és könyveket terjesztenek és annak kinyomozása iránt, hogy a „Blasznik“ hány példányban jár e megye tót községeibe, a vizsgálatot elrendelte, ennek megejtésével Steinbach Antal kir. tanfelügyelő urat megbizta és felhivta, hogy a vizsgálat eredményéről annak idején tüzetes jelentést tegyen.

* **Társulati közgyülések.** Hertelendy József főispán úr ő méltósága a demarcationális vonai feletti határozathozatal czéljából a temes-begavölgyi ármentesitő társulatot április hó 24-én, a felsőtorontáli társulatot ellenben az április hó 2-án tartandó rendkivüli közgyülésre hivta egybe.

* **Jegyzői szigorlat.** A folyó hó 3-án megtartott jegyzői szigorlatra jelentkezett 8 egyén, ebből visszavettetett 5, képesittetett 3, és pedig Czappán István, Horek Ernő és Voda Miklós.

* **Zászlószentelés.** A nagy-becskereki tüzoltó egylet zászlószentelési ünnepélye f. évi szeptember hó 10. és 11-ik napjaira tüzetett ki. Zászlóanyául Franz J. Lászlóné Haidegger Matild urnő kéretett fel.

* **A volt csendbiztosok** részére a belügyministerium végkielégités czimén egy évi fizetést azaz 600 frtot engedélyezett és ezen czélra összesen 6700 frtot tett folyóvá.

* **Megszünt község.** A belügyministerium törvényhatóságnak indokolt felterjesztésére Novoszelló községének pusztává való átalakitását kimondá és elrendelte, hogy annak Topolya községéhez leendő csatolása iránt a tárgyalások megindittassanak.

* **Jakab Lajos szintársulata** már városunkba érkezett, s müködését a jövő hét elején megkezdi. Örömmel üdvözöljük a társulatot városunkban s reméljük, hogy közönségünk várakozásának teljes mértékben meg fog felelni. A 16 előadásra hirdetett bérlet, amint halljuk, sikerült, amennyiben sok ülőhely és a páholyok nagy része kibéreltetett.

* **Tüzesetek Torontálmegyében.** Nagy-Gájon Csampasovits Áron háza gyujtogatás folytán mult hó 29-én leégett, a ház biztositva volt. Gyülvészen ugyanazon nap Mozin Giga háza esett vigyázatlanság következtében a lángok martalékául. A ház biztositva nem volt.

* **Házi ipart pártoló egyletbe** beléptek 50—50 forinttal mint alapitó tagok gróf Csekonics Endre Zsombolyán és özv. Mocsonyi Andrásné szül. Csernovits Laura Foenyen. Egyszersmindenkorra 5—5 frttal: Hirscher Róza puszta Davidháza, Ruttkay József Csatádon, Várnay Imréné Zsombolyán, Dr. Kohn és Frankl Mór Mokrinban, Mészáros László Itteben; 4—4 frt évi dijjal Dellimanics Dóra H.-Kécsán, gróf Csekonics Jánosné, gr. Csekonics Endrené, Duffaud Luiza, Hettyei Vilma és Babics József Zsombolyán, Domba Vlada, Bilos György, Arnovlyevits Dusán Mokrinban és Mokrin község, Viszkocsil Lajos, Gligorovits Miklós, Kerschen Ferencz, Gizen Miklós, Neuman Adam, Frank Bernát, Adler János, Razimusz Péter, Grőszer János, Végh János, Neumann Ferencz, Brunet János, Lenhardt Mátyás, Weld György, Urzó Antal, Knapp Péter, Mihi Péter, Wancson János, Weszter György, Frekó Sebő, Dr. Ebner Alajos, Hettrich Márk, Berta Pál Katalinfalván, Csebza, Zsombolya, Heufeld, Masztort, Grabácz községek mint erkölcsi testületek; 2—2 frttal: Mucsalov Emilia Németen, Hadfy József, Löffler Jakab Csatádon, Bayer Jozefin, Diel Lajos Zsombolyán, Ernestháza község, Roller Velyko, Dima János, Heim Kristóf Mokrinban, Maus Mátyás, Ságh Antal, Globosits Antal, Putz József, Zachariacz Antal, Schneider Pál Katalinfalván és M.-Czernya község mint testület; 1—1 frttal: Gesztessy Anna, Pichler Józsefné, Schmidt Éva Zsombolyán.

* **A Schulverein ellen.** Jabukán mult hó 26-án az ottani német polgárok Fodor Albin elnöklete alatt népgyülést tartottak, melyen kimondatott, hogy a gyülés a Schulverein beavatkozását visszautasitja és hogy Jabuka lakosai, ámbár németajkuak, Magyarország hü fiainak tekintik magukat és soha sem fognak késni azt be is bizonyitani.

* **Thurn Taxis Egon herczegről** a fővárosi sajtó a következőket irja: — Délmagyarország magyarosodása érdekében Thurn Taxis Egon herczeg igen elismerésre méltóan müködik közre. Nemrég egyik birtokát magyar telepitvényeseknek engedte át, s gondoskodik is, hogy azok jól megélhessenek. Mióta a herczeg Torontálban letelepedett s magyar honpolgárrá lett, gyermekeit magyarul nevelteti, magyar dajkákat ad mellé jük. Ő maga szintén megtanulta a magyar nyelvet, szorgalommal olvasta Széchenyit, Eötvöst, Kisfaludyt, Horváth Mihályt. Midőn már elég erőt érzett magában, fölállott Torontálmegye közgyülésén és magyarul beszélt. Perczekig tartó riadó zaj kisérte a nemes herczeg szavait. Példát vett tőle mindenki, s azóta Torontálmegye közgyülésén másképmint magyarul nem beszél senki. Részünkről e közleményt csak megerősithetjük.

* **Halálozás.** Dániel Béla, Arad város törvényhatósági bizottságának tagja, az aradi honvédegylet elnöke, volt 48-as honvéd lovas százados s az első magyar általános biztositótársaság felügyelője, mint mély részvéttel értesülünk, tegnap hosszas szenvedés után elhunyt. A köztiszteletben álló Dániel-család e gyászában részvéttel osztozik városunk és vidékünk, hol az elhunytnak, szabadságharczunk egyik vitéz fiának, sok jó barátja és ismerőse volt. Nagy család gyászolja leverve az elhunytat, kinek haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki: Dániel Béláné, szül. Bobdai Gyertyánffy Mária saját, valamint gyermekei: Mária, Endre, Dezső, Jolán, Ilona, Gabriella, Camilla és Péter, ugy apósa Dániel Lázár, sógorai: Dániel László, Dániel Kálmán és számos rokon nevében az elkeseredés fájdalmas érzetével tudatja felejthetetlen jó férjének, illetőleg édes atya, rokon és barát Szamos-Ujvár-Némethy Dániel Béla, az első magyar általános biztositótársaság felügyelőjének, az aradi honvédegylet elnökének és a volt 1848—49. honvéd lovas századosnak f. évi április hó 3-án, d. e. 8 és fél órakor, életének 54-ik, boldog házasságának 29-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett elhunytát. A kiszenvedett hült tetemei folyó hó 4-én, délután 5 órakor fognak a Kölcsey-utczai 6-ik számu házból az „aradi első temetés-rendezési intézet — Entreprise des pompes funébres“ által a helybeli családi sirkertbe örök nyugalomra tétetni, az engesztelő gyászmise áldozat pedig folyó hó 13-án fog a helybeli t. Minorita atyák szentegyházában az egek urának bemutattatni. Béke és áldás hamvaira!

* **Eljegyzés.** Sváb Lajos, Sváb Károly orsz. képviselő és csókai nagybirtokos fia eljegyezte Markbreit Irma kisasszonyt, Markbreit Adolf földbirtokos leányát.

* **Hangverseny Zsombolyán.** A magyar országos vörös kereszt egyesületnek zsombolyai fiókja f. é. április 10-én, az ottani nagyvendéglő termeiben, mükedvelők szives közreműködése mellett, saját pénztára javára hangversenyt s ezzel összekötve táncz-mulatságot rendez. A hangverseny müsora a következő: Müsor: 1. „Oberon nyitán“ C. M. Webertől, előadja a szegedi első czigányzenekar Erdélyi Ignácz zenetanár személyes vezetése mellett. — 2. „Zither-Duett“, Bayer Georgine asszony és Hochstrasser János úr által előadva. — 3. „István öcsémhez“ Petőfi Sándortól, szavallja gróf Csekonics Gyula. — 4. „Rondo“ Op. 73. A. Chopin-től, zongorára négy kezesen előadják Sommer Louise és Geml Aranka kisasszonyok. — 5. „Hast Du mich lieb?“ Böhm Károly 85. müve, énekli Egert Ilona kisassz., zongorán kiséri Lósz Mártha kisassz. — 6. „Polka de la reine“ Op. 95 Raff., zongorán előadja Geml Aranka kisassz. — 7. „Erdenfluch und Himmelssegen“ Saphir, szavallja Buresch Etelka kisasszony. — 8. I. „Helyettem kis virág“ Gounod Faustjából, énekli Egert Ilona kisassz., zongorán kiséri Lósz Mártha kisasszony; II. „Vörös-haju“-ból: a) „Lehullott a rezgő nyárfa“, b) „Hullámzó Balaton tetején“. — 9. „A szentiváni éji álom“, zongorára, előadja báró Podmaniczky Gyuláné. — Egert Ilona kisasszony Károly Gyula tanárnak tanitványa, csupán e hangverseny czéljából rándul le Budapestről. A hangverseny pont fél 9 órakor veszi kezdetét. Belépti dijak: az első négy sorban egy körszék 2 frt, a további sorokban egy szék 1 frt 50 kr., állóhely 1 frt. Értesülésünk szerint a vidékről is többen fognak átrándulni a sokat igérő és szép czélü előadásra és mulatságra.

* **Kis-Zomborról** irják lapunknak, hogy ott f. hó 2-án nagy mennydörgés és villámlás között jégeső volt; a lecsapott villám két földmivest agyon sujtott.

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknél 1882. évi márczius hó 29-én tartott nyilvános ülésben következő perek adattak elő:

Előadó: Kiss Sándor, kir. tszéki biró.

1095. sz. 1882. — Kéler Elek nagy-becskereki ügyvéd képviselte Weisz Judit felperesnek, Mártonfalvay Elek ügyvéd foglaltató és Weiss Lipót n.-becskereki lakos végrehajtást szenvedő elleni tulajdoni igény és jár. iránti ügye.

1310. sz. 1882. — Dr. Grandjean József n.-becskereki ügyvéd képviselte Ettlinger Mihály nagy-becskereki lakosnak mint kk. Feketics Katalin gyámjának, nem védekezett Ternanov András nagy-becskereki lakos ellen, a nagy-becskereki 123. sz. tjkönyvben A † 9011. r. sz. szőllő tulajdona iránti ügye.

1577. sz. 1882. — Gál Oszkár budapesti ügyvéd által képviselt Wagner Anna budapesti magánzónő felperesnek, nem képviselt Nagy János ó-kanizsai lakos alperes elleni házasság kötelékének végfelbontása iránti pere.

1631. sz. 1882. — Dr. Demkó Pál nagy-becskereki ügyvéd képviselte Masson Teréz szárcsai lakosnak, Herberholcz Mátyás bega-szent-györgyi lakos elleni apaság elismerése iránti pere.

1649. sz. 1882. — Georgievits István nagy-becskereki ügyvéd képviselte Kozák Nika n.-becskereki lakos mint néh. Kozák Gyorgye jogutóda és örökösének, Tupsa Zsiva mint n.-becskereki lakos, mint a kk. uradalom engedményese és pertársai elleni 1698 frt 64 kr. s jár. erejéig a nagy-becskereki 1935. sz tjkvben be-, illetve felülkeblezett zálogjognak törlése iránti rendes pere.

HIRDETÉSEK.

6794. sz. 1882. **Hirdetmény.** (80—2.2)

A Torontálmegyébe kebelezett Perlasz községében létező személyes jogu gyógyszertár üzleti joga elhalálozás folytán megüresedvén, ezen gyógyszertár személyes üzleti jogának adományozása czéljából ezennel pályázat nyittatik.

Felhivatnak ennélfogva mindazok, a kik ezen személyes üzleti jogot elnyerni óhajtják, hogy ez iránti szabályszerüen felszerelt folyamodványaikat f. é. **april 20**-ig az alólirott alispáni hivatalhoz nyujtsák be.

Nagy-Becskereken, 1882. évi márczius 25-én.

Alispán sorozáson:
Rónay,
megyei főjegyző.

---

440. szám 1882. (77—2.2)

Értesités.

A bega-csatornai hajózó közönség ezennel értesittetik, miszerint a kis-kostélyi tápzsilipen, a tápcsatornán, a kis-topoloveczi árapasztó zsilipen, valamint a hajózási csatornán, sürgősen foganatositandó javitási munkák eszközölhetése végett, a közmunka- és közlekedési m. kir. ministeriumnak f. évi márczius 23-án, 9803. sz. a. kelt engedélye folytán, **f. é. april 11-től május 11-ig** a kis kostélyi bega-csatornai tápzsilip egészen zárva lesz. Annak esetleg hamarább történendő kinyitása hasonló uton fog a hajózó közönségnek tudomására juttatni.

Temesvárt, 1882. évi márczius 23-án.

A bega-csatornai kir. mérnöki hivatal.

2481. szám k. i. 1882. (83—1.1)

Hirdetmény.

Nagy-Becskerek város polgármesteri hivatala részéről ezennel közhirré tétetik, hogy az 1882. évre szerkesztett és a helybeli tekintes kir. adófelügyelőség által átvizsgált és helyesbitett házosztály, házbér, I. és II. oszt. kereseti adó valamint a fegyveradó lajstromok a városi alszámvevőségi irodában 8 napig vagy is f. é. april 11-től f. é. april 18-ig betekinthetés végett kitéve leendnek; mely idő alatt minden adóköteles, adótétele ellen netán intézendő felszólamlását irásban ezen város tanácsánál benyujthatja.

Kelt Nagy-Becskereken, 1882. évi márczius 30-án.

Kulifay Lajos,
polgármester.

2242. sz. k. i. 1882. **Hirdetmény.** (82—1.1)

Ezennel közhirré tétetik, hogy több helybeli 508, 2415, 1985, 1979, 1534, 293, 672, 403, 428, 501, 527, 334, 603, 1619, 1673, 691, 836, 794, 630, 683, 525, 1858, 424, 260, 260, 181, 260, 418, 154, 181, 174, 228, 269, 358, 362, 1493, 220, 1611, 709, 708, 679, 705, 710, 703, 674, 611, 536, 644, 489, 437, 1154, 909, 957, 965, 1016, 1017, 875-6, 877, 1232, 1091, 1115, 802 és BB. házszám alatti lakosoknál hátralékos állami és községi adó, jogilleték, bélyegcsonkitás, kövezet, inségkölcsön és hadmentességi dij fedezésére lefoglalt többféle butorok, 20 pár czipő, 17 kocsi, 2 kötés bőr, 2 varrógép, 6 téli öltöny, 130 zsák csöves és 22 hekt. 40 liter morzsolt kukoricza, 7 pár csizma, 2 ló, 48 lit. buza és 1 hintó folyó évi **april 28.** és **29**-én d. e. **9** órakor a városház épület előtt nyilvános árverés utján eladatni fognak.

Kelt Nagy-Becskereken, 1882. évi márczius 28-án.

Kulifay Lajos,
polgármester.

---

71. sz. 1882. **Hirdetmény.** (71—3.3)

A n.-becskereki kir. e. f. törvenyszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy a nagybecskereki kir. kincstári uradalom lakos végrehajtatónak kérelmére, Martinov Riszta, Csurcsin Józca, Czveity Mita, Kirtyanszky Szovra, Kirtyanszky Koszta, Csurcsin Zsiva és néhai Despotov Arkadia özvegye Rája n.-becskereki lakosok, végrehajtást szenvedettek elleni 1825 frt 41½ krra hátralékos 559 frt 79½ krnyi tőke követelése és járulékainak, valamint a jelenlegi 19 frt 50 krban megállapitott, és a még felmerülendő költségeknek kielégitése végett a végrehajtási árverés, ezen kir. e. f. törvényszék területén fekvő mindannyi N.-Becskerek községi és pedig a 924. számu tjkönyvben A. I. 983. összeirási sz. a. foglalt, 1100 frtra becsült ház, tartozékai, melléképület, 560 □-ölnyi épülethely, udvar és kertre, — a 814. számu tjkönyvben A. I. 879. összeirási sz. a. foglalt 370 frtra becsült ház, istáló, 200 □-ölnyi épülethely, udvar és kertre, az ugyanott 6657-6658. részlet-számok alatt foglalt, 150 frtra becsült 800 □-ölnyi szőllőre, — a 811. sz. tjkönyvben A. I. 876. összeirási sz. a. foglalt, 650 frtra becsült ház, tartozékai 500 □-ölnyi épülethely, udvar és kertre, — a 820. számu tjkönyvben A. I. 1459-1460. részlet- és 884. összeirási számok alatt foglalt, 660 frtra becsült ház, melléképület, tartozékaik, 680 □-ölnyi épülethely, udvar és kertre, — a 855. számu tjkonyvben A. I. 919. összeirási sz. a. foglalt, 505 frtra becsült ház, istálló, 310 □-ölnyi épülethely, udvar és kertre, — végre a 933. sz. tjkben A. I. 989. összeirási sz. a. foglalt, 1205 frtra becsült ház, istáló, pálinkaház, 560 □-ölnyi épülethely, udvar és kert, az ugyanott A. † 9162-9163. részlet-számok alatt foglalt 100 frtra becsült 800 □-ölnyi szőllő, — az ugyanott 6545. r.-sz. alatt foglalt 80 frtra becsült 800 □-ölnyi káposztás kert és az ugyanott 6644. r.-szám alatt foglalt 80 frtra becsült 800 □-ölnyi szőllőre elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1882. évi **junius 17**-ik napjának délelőtti 9 órája ezen kir. e. f. törvényszék telekkönyvi hivatalában kitüzetik.

A kikiáltási ár 1100 frt illetve 370 frt — 150 frt, 650 frt, 660 frt, 505 frt, 1205 frt, 100 frt, 80 frt és 80 frt.

Árverezni kivánók, tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagyis 110, illetve 37, 15, 65, 66 forintokat, 50 frt, 120 frt 50 krt, 10, 8 és ismét 8 frtokat készpénzben, vagy a kormány által ovadékképeseknek nyilvánitott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár két egyenlő részletben lefizetendő, és pedig az első az árverés jogeröre emelkedése napjától számitandó harmincz, a második ugyanezen naptól számitandó hatvan napok alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt alulirt telekkönyvi hatóságnál és N.-Becskerek városa járásbiróságnál megtekinthetők.

Kelt a nagy-becskereki kir. e. f. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1882. évi január 21-én tartott ülésében.

---

580. sz. 1882. **Hirdetmény.** (81—1.1)

A nagy-becskereki kir. e. f. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Dávid Adolf török-becsei lakos végrehajtatónak kérelmére, Mojitzky alias Moits Mija frányovai lakos végrehajtást szenvedett elleni 369 frt 80 krnyi tőkekövetelése, ennek 1880. évi november 7-től járó 6% kamatai — 20 frt per — 63 frt 64 kr. végrehajtási, valamint a jelenlegi 9 frtban megállapitott és a még fölmerülendő költségeknek kielégitése végett a végrehajtási árverés az ezen kir. e. f. törvényszék területén fekvő Frányova községi 1162. sz. tjkben A. I. 2338., 3040, 4395. és 5493. részlet-számok alatt foglalt 15 holdnyi egész urbéri telek felének 764, valamint a frányovai 670. sz. tjkönyvben A. I. 774/a. részlet- és 680. összeirási számok alatt foglalt ház és tartozékainak 300 frtokra becsült harmadrészeire — továbbá az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-a értelmében az 1162. szám tjkönyvben A. I. 1747. részletszám alatt foglalt, 141 frtra becsült 1350 □-ölnyi pótkertre, — és az ugyanott A. † 1524. részlet-szám alatt foglalt, 30 frtra becsült 1500 □-ölnyi szőllőre, — végre a 671. sz. tjkönyvben A. I. 774/b. részlet-szám alatt foglalt, 300 frtra becsült, összeirási szám nélküli ház és tartozékaira elrendeltetik.

A megállapitott kikiáltási ár az ingatlanok becsárai 764, illetve 300, 141, 30 és 300 frtok.

Az árverés megtartására határidőül 1882. évi **május 17**-ik napjának délelőtti 9 órája Frányova községházánál kitüzetik.

Árverezni kivánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%, vagyis 76 frt 40 krt illetve 30 frt, 14 frt 10 krt, 3 és 30 frtokat készpénzben, vagy a kormány által óvadékképeseknek nyilvánitott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár két egyenlő részletekben lefizetendő, és pedig az első az árverés után azonnal, a második az árverés napjától számitandó harmincz nap alatt, az utóbbi részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt alulirott telekkönyvi hatóságnál, és Frányova község elöljáróságnál megtekinthetők.

Kelt a n-becskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1882. évi február 8-án tartott ülésében.

1862. sz. 1882. **Hirdetmény.** (84—1.1)

A nagy-becskereki kir. e. f. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Silberstein Zsigmond fiának, Czaran Petru, Lapadat David és Olla Szavu r.-szárcsai lakosok elleni 84 frt tőke és járulékainak, valamint a jelenlegi 10 frtban megállapitott, és a még felmerülendő költségeknek kielégitése végett a végrehajtási árverés az ezen kir. e. f. törvényszék területén fekvő, Rom.-Szárcsa községi 138. számu tjegyzőkönyvben 150 frtra becsült 294-295. részletszámu ház, udvar és kert, valamint a 767. r.-sz. pótkert, továbbá a r.-szárcsai 247. sz. telekjegyzőkönyvben 300 frtra becsült 14. sorszámu ház egészben és a házhelynek 800 □-ölére, végre a rom.-szárcsai 230. számu tjkönyvben 189 frt 25 krra becsült 540-541. részlet-számu 1 hold 533⅓ □-ölnyi urb. földre ezennel elrendeltetik.

A megállapitott kikiáltási ár a fennti 150 frt, illetőleg 300 frt és 189 frt 25 kr. becsár.

Az árverés megtartására határidőül 1882. évi **május 31**-ik napjának, délelőtt 10 órája Román-Szárcsa községházánál kitüzetik.

Árverezni kivánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 15 frt, illetőleg 30 frt és 18 frt 92½ krt készpénzben vagy a kormány által óvadékképeseknek nyilvánitott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár két egyenlő részletekben lefizetendő, és pedig az első felét az árverés jogeröre emelkedésétől számitandó 14 nap alatt, a másik felét 1 hónap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt alólirott telekkönyvi hatóságnál és Román-Szárcsa elöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt a n.-becskereki kir. e. f. törvényszék telekkönyvi osztályának 1882. évi márczius 11-én tartott ülésében.

---

725. sz. k. i. ex 1882. (70—3.3)

Árlejtési hirdetmény.

A megye tek. alispáni hivatala folyó évi márczius hó 3-án 4952. sz. alatt kelt rendelettel az ó-telek—tamásfalvi uton ujonnan épitendő faáteresz helyreállitásának biztositása végett árlejtést rendelt el, mely alulirt párdányi szolgabirói hivatal helyiségében 1882. évi **april hó 16**-án d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Az arra engedélyezett költségösszeg 735 frt 97 kr.

Vállalkozni szándékozók azon értesitéssel hivatnak meg, miszerint ezen versenytárgyalásra 5%-os bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg, vagy pedig zárt irásbeli ajánlataikat szabályszerüen készitve, 50-kros bélyeggel, valamint szintén 5 százalékos bánatpénzzel ellátva, (mely állhat készpénz vagy állampapirokból,) az árlejtést megelőző nap, azaz april hó 15-én, délelőtti 12 óráig ide nyujtsák be. E határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul fognak az illetőknek visszaadatni.

Az ajánlatban a fenti költségből leendő százalékárelengedés számokkal és betükkel világosan kiirandó. Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy ajánlkozó az épités helyi körülményeit, az épitési feltételeket és müszerelvényeket stb. teljesen ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti.

Az épitendő áteresz munkálatnak előmérete s költségvetése, az általános és részletes épitési feltételek és a szerződés mintája az alulirt szolgabirói hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt Párdányban, 1882. évi márczius hó 14-én.

Torontálmegye párdányi szolgabirói hivatala.

Pályázat.

(68—3.3)

A nagy-kikindai községnél üresedésben levő illetve tisztujitás folytán betöltendő következő állásokra a pályázat ezennel megnyittatik, és pedig:

1-ször jegyzői;
2-szor orvosi;
3-szor állatorvosi és
4-szer bábai állomásra.

A jegyzői fizetés 600 frt,
orvosi „ 400 „
állatorvosi „ 200 „
bábai „ 180 „ és szabályrendeletben megállapitott dijjak.

Az orvos köteles, közegészségi törvény szerint személyesen és nem borbély által halottkémi szolgálatott tenni, mely után 20 kr. dij egyenként jár.

Pályázni akarók felhivatnak, hogy ebbeli felszerelt kérvényeiket 1 frtos bélyeggel ellátva alulirotthoz folyó évi április hó 29-ig benyujtsák, mely napon a választás a község házánál megejtetni fog.

Nagy-Kikindán, 1882. mártius hó 18-án.

Krsztonosits Jenő,
szolgabiró.

Jegyzőssegéd,

a ki a magyar, szerb és német nyelvben szóval és irásban jártas kerestetik az alólirott számára. A vizsgázott elsőbbséggel bir. A pályázók jelentkezzenek az alólirottnál.

Bótoson, 1882. évi márczius 22-én.

Barjaktarovits István,
(78—3.2) k. jegyző.

Egy gazdatiszt,

ki a földmivelés- és állat-, — különösen a sertés- és szarvasmarha-tenyésztésben — nemkülönben a magyar, német, oláh vagy szerb nyelvben szóval és irásban tökéletesen jártas, azonnal felvétetik.

Ajánlatok bizonyitványokkal együtt, Arnold Gombó, földbirtokos urnak, Dézsánfalvára pr. Moravitza küldendők. (79—2.2)

Hoff-féle
malátakivonat egészségi sör.

Császárok és királyoktól, mint szintén koronaherczegek és koronaherczegnők, nagyherczegek és herczegek által 55-ször kitüntetve.

Malátacsokoláde és malátaczukorkák.

Köszönő-irat.

Az éltet fenyegető testi gyengeségtől megmentve a Hoff János-féle malátakivonat egészségi sör által.

Harminez éves köhögés gyötrött oly mérvben, hogy végtére is, miután 72 éves kort értem, alig voltam már képes lélegzetet venni. Már minden életreménynyel fel is hagytam, miután már meg sem birtam mozdulni. Egy barátom, ki ezelőtt hasonló bajban szenvedett, mint én, szerencsésen kigyógyitotta magát a Hoff János-féle malátakivonat-egészségi sörrel, nekem is tanácsolta ezen gyógykészitmény használatát. Szerencsém volt, hogy szót fogadtam neki. — Valódi csoda történt velem, mert 21 palaczknak elhasználása után köhögésem legkellemesebb meglepetésemre végkép elhagyott, s azonfelül még erőm is visszatért, s most minden nehézség nélkül képes vagyok a legnagyobb utakat is megtenni. Óhajom az, miszerint ezen esemény nyilvánosan köztudomásra tétessék, miszerint mindazok, kik oly bajban szenvednek, mint a minőben én szenvedtem, megtudhassák, hol érhetik sulyos bajuknak gyors végét.

Berlin, Koblankstrasse 7., 1880. február 23-án.

Bischoff Mátyás.

Óvás! Egyedül csak Hoff János-féle malátakészitményeket kérjünk, a csász. kir. kereskedelmi törvényszék által Ausztria-Magyarországon bejegyzett védjegygyel (a feltaláló arczképe). A többi nem valódi gyártmányokból hiányzanak a gyógyfüanyagok, s a Hoff Jánosféle malátagyártmányok helyes készitésmódja. S az orvosok véleménynyilvánitása szerint káros hatásuak is lehetnek. A valódi Hoff János-féle maláta-mellczukorkák kék papirosban vannak.

Hoff János föraktára
Budapest, Zsibárus-utcza 7.

Kapható **N.-Becskereken Menczer Lipót** gyógyszerész urnál. (19—12.9)

ANZEIGE.

Wegen Domizilwechsel beabsichtige ich mein

Kaffee-&Restaurationsgeschäft

aus freier Hand zu verkaufen. Mit diesem Geschäfte sind auch 4, eventuell 12 **Gastzimmer,** ein **großes Kellerwirthshaus** und ein **schöner Sommergarten** verbunden.

Das Lokal ist auf einem der frequentesten Posten der innern Stadt vis-à-vis der königl. Post gelegen. Das Geschäft hat seine feste Clientel, und ist bekanntlich eines der renommirtesten in der Stadt.

Etwaige reelle Kauflustige wollen sich bei dem unterzeichneten Eigenthümer melden.

Gr.-Becskerek im März 1882.

(74—3.3) ***Leopold Schabarich,***
Caffetier.

Felelős szerkesztő: Hegedüs Miklós.

Nyomatott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.